

PROGRAM CENTRA PRE DETI A RODINY
JESENSKÉ

Obsah:

1. Kontaktná adresa centra pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) a telefónne číslo alebo iný kontaktný údaj centra.....	2
2. Účel centra.....	2
3. Druh vykonávaných opatrení.....	3
4. Forma vykonávania opatrení.....	4
5. Cieľová skupina centra.....	4
6. Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre.....	4
7. Celkový počet miest v centre.....	5
8. Vnútorne a vonkajšie priestory centra.....	5
9. Počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov.....	7
10. Spôsob oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra alebo špecializovaným programom centra.....	8
11. Odborné metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra.....	8
12. Plánovanie a vyhodnocovanie výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách....	9
13. Obsah prípravy na vykonávanie prípravy profesionálnych náhradných rodičov.....	10
14. Rozsah hodín v jednotlivých dňoch týždňa, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia.....	14
15. Tvorba a vyhodnocovanie čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou.....	14
16. Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery.....	20
17. Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre.....	21
18. Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre.....	21
19. Práva dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, práva rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby.....	22
20. Povinnosti dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra.....	25
21. Výchovné prostriedky, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností, vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, nesúhlasia.....	26
22. Postup v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra, plnoletými fyzickými osobami alebo medzi plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami centra a opisu techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania	29

1. Kontaktná adresa centra pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) a telefónne číslo alebo iný kontaktný údaj centra

Kontaktná adresa: Ul. Mieru č. 155, 980 02 Jesenské, Tel. č.: 047/569 85 62, 047/20 10 123

Centrum vykonáva opatrenia vo viacerých budovách

- v rodinnom dome na ul. Mieru č. 155, 980 02 Jesenské, t. č. +421 907 674 820
- v rodinnom dome na ul. Novej č. 625, 980 02 Jesenské, t. č. +421 905 777 202
- samostatná diagnostická skupina/pilot, odľahčenie PNR, v rodinnom dome na ul. 1 Mája č. 376/60, 980 02 Jesenské, t. č. +421 918 867 224
- na samostatnej skupine mladých dospelých v byte na Ul. Malohotskej 1532/11, 979 01 Rimavská Sobota, t. č. +421 905 499 914
- v 23 profesionálnych náhradných rodinách v miestach ich bydliska a
- ambulancia na ul. Čerenčianskej č. 22, 979 01 Rimavská Sobota v budove Stavart, s. r. o

Ambulantná/terénna forma - sociálne pracovníčky:

Mgr. Martina Bolfová	martina.bolfova.cdr@gmail.com	+421 918 831 810
Mgr. Monika Potočárová	monika.potocarova.cdr@gmail.com	+421 918 831 927

2. Účel centra

Centrum je zariadením zriadené na účel vykonávania:

- opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia

Centrum vykonáva ambulatnou alebo terénnou formou:

- **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 1 zákona** - odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii (min. 10 hod. - max. 40 hod.)
- **§ 11 ods. 3 písm. b) bod 2 zákona** - odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa (min. 10 hod. - max. 50 h)
- **§ 11 ods. 3) písm. b) bod 4 zákona** - odborné metódy na podporu obnovy/rozvoja rodičovských zručností (min. 10 hod. - max. 80 hod.)
- **§ 11 ods. 3) písm. b) bod 5 zákona** - metódy na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny (min. 10 hod. - max. 30 hod.)
- **§12 ods. 1 písm. b) zákona** – uloženie dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosť podrobiť sa odbornej diagnostike v špecializovanej ambulantnej starostlivosti, ak je to potrebné na uplatnenie primeraného opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre deti a diagnostiku nemožno zabezpečiť iným spôsobom (min. 10 hod. - max. 20 hod.)

- **§ 12 ods. 1 písm. d) zákona** - uloženie dieťaťu, rodičovi, alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosť zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe (min. 10 hod. - max. 20 hod.)
- **§ 44a ods. 1 písm. a) zákona** – poskytovanie alebo zabezpečenie poskytnutia sociálneho poradenstva alebo iného odborného poradenstva (min. 10 hod. - max. 40 hod.)
- **§44a ods. 1 písm. b) bod 1 zákona** – vykonanie alebo zabezpečenie vykonania opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov (min. 10 hod. - max. 80 hod.)
- **§44a ods. 1 písm. b) bod 2 zákona** – vykonanie alebo zabezpečenie vykonania opatrení pri uplatňovaní zákonných nárokov dieťaťa (min. 10 hod. - max. 15 hod.)
- **§ 73 ods. 6 písm. e) zákona** - poskytovanie sociálneho poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti (min. 10 hod. - max. 30 hod.)
- **Centrum vykonáva prípravu profesionálnych náhradných rodičov podľa §52 ods. 2**

3. Druh vykonávaných opatrení

Pobytové opatrenia súdu:

- neodkladné opatrenia
- nariadenie ústavnej starostlivosti
- uloženie pobytového výchovného opatrenia

Pobytové opatrenia na základe dohody pre:

- plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý po ukončení ústavnej starostlivosti na zabezpečenie poskytovania starostlivosti mladému dospelému po dovŕšení plnoletosti do jeho osamostatnenia sa, podmienkou predĺženia pobytu tejto plnoletej fyzickej osobe je sústavná príprava na povolanie, pričom dĺžka pobytu je najviac 24 mesiacov po dovŕšení 25. roku veku.
- 4 mal. deti na dobrovoľnom pobyte v prípade voľných miest na samostatne usporiadanej skupine na ul. Mieru č. 155, Jesenské

Centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou v:

- Samostatne usporiadanej skupine
- Profesionálnej náhradnej rodine

Opatrenia ambulantné a terénne:

- výchovné opatrenia
- opatrenia podľa §44a ods. 1 na uľahčenie zabezpečovania náhradného rodinného prostredia pre dieťa

4. Forma vykonávania opatrení

Centrum vykonáva opatrenia:

- pobytovou formou
  - opatrenia súdu
  - opatrenia na základe dohody
- ambulatnou formou
- terénnou formou

5. Cieľová skupina centra

Cieľovou skupinou centra sú:

- **mal. deti umiestnené na základe súdneho rozhodnutia**
- **mal. deti na dobrovoľnom pobyte na základe dohody** iba z okresu Rimavská Sobota
- **mladí dospelí po ukončení ústavnej starostlivosti** na základe dohody
- **plnoleté fyzické osoby, ktorým je dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti** najmä z okresu Rimavská Sobota ambulatnou a terénnou formou
- **mal. deti, u ktorých je identifikované ohrozenie zdravého sociálneho vývinu alebo rôzne typy sociálneho zlyhávania**, ako vzdorovité správanie, rizikové sociálne správanie: agresia a šikanovanie, nezrelé a deficitné sociálne správanie a experimentovanie s návykovými látkami najmä pre okres Rimavská Sobota ambulatnou a terénnou formou
- **rodiny**

6. Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre

- externalizované neprimerané prejavy úzkostných, psychotických, afektívnych(depresívnych a manických) príznakov a príznakov porúch osobnosti detí a fyzických osôb
- centrum nevykonáva opatrenia pobytovou formou pre deti a mladých dospelých s poruchami správania a poruchami správania sa v dôsledku závislostí
- centrum nevykonáva opatrenia pobytovou formou pre ťažko zdravotne postihnutých so závažnými telesnými alebo kombinovanými postihnutiami, ako DMO, autizmus, hydrocefalus a iné
- centrum nevykonáva opatrenia pri terénnej forme vzdialenosť nad 50 km od centra
- centrum nevykonáva opatrenia pre výkon opatrení ambulatnou a terénnou formou ak centrum nedisponuje personálnym zabezpečením, príp. nemá odborníka s potrebnými jazykovými zručnosťami, ktorý by zabezpečil výkon opatrení
- obsadené miesta v samostatne usporiadanej skupine, vyčlenené pre dobrovoľné pobyty
- opakované nedodržanie náležitostí dohody zo strany plnoletej fyzickej osoby
- fyzická osoba výrazne odmieta spoluprácu, je agresívna voči personálu, svoju agresivitu nekontroluje
- centrum nevykonáva opatrenia ambulatnou a terénnou formou pokiaľ personál nie je vo výkone daných opatrení vyškolený a bude vyčerpaný pracovný časový fond pre ambulanciu a terén

7. Celkový počet miest v centre

Celková kapacita centra je 70 miest

- na samostatne usporiadanej skupine v kmeňovej budove centra na ul. Mieru č. 155 je kapacita 10 miest
- na samostatne usporiadanej skupine v rodinnom dome na ul. Novej č. 625 je kapacita 10 miest
- v profesionálnych náhradných rodinách je kapacita 46 miest
- na samostatnej skupine mladých dospelých je kapacita 4 miesta

8. Vnútorne a vonkajšie priestory centra

Samostatne usporiadaná skupina č. 1 centra je situovaná v rodinnom dvojpodlažnom dome na ul. Mieru č. 155/5 na prvom poschodí. Budova pozostáva zo suterénu a z dvoch nadzemných podlaží, je napojená na všetky inžinierske siete a to vodu, kanalizáciu, plyn a elektrinu.

Popis rodinného domu:

Vnútorne priestory:

- suterén: kotolňa, skladovacie priestory
- prvé podlažie: hlavný vchod, predsieň, spoločenská miestnosť, spoločenská miestnosť s výstupom na terasu, kuchyňa, špajza, , archívna miestnosť, sklad, tri detské izby 4+3+3, hygienické zariadenie,

Vonkajšie priestory:

- súčasťou domu je dvor, kde je vytvorený priestor pre rekreačné a športové aktivity, 2 garáže a administratívna budova, ktorá:
  - pozostáva z troch kancelárií: kancelária ekonómov, kancelária mzdovej účtovníčky, chodba a hygienické zariadenie, kancelária riaditeľky a terapeutická miestnosť

Samostatne usporiadaná skupina č. 2 centra sa nachádza v rodinnom dome na ul. Novej č. 625 v zastavanej časti obce. Budova je napojená na všetky inžinierske siete a to vodu, kanalizáciu, plyn a elektrinu. Vykurovanie a ohrev vody je zabezpečený vlastnou plynovou kotolňou.

Popis rodinného domu:

Vnútorne priestory:

- suterén: kotolňa s plynovým kotlom, skladovacie priestory a jedna izba 2 miesta
- prvé podlažie: hlavný vchod, predsieň, kuchyňa, spoločenská miestnosť s výstupom na balkón a hygienické zariadenie s práčovňou
- druhé podlažie: schodište, chodba, kúpeľňa s WC, štyri izby: 2+2+2+2. V podkroví je priestor na vytvorenie ďalšej ubytovacej jednotky, ktorý však doteraz nebol zrealizovaný.

Vonkajšie priestory:

- súčasťou domu je dvor, kde je vytvorený priestor pre rekreačné a športové aktivity a garáž

Na samostatne usporiadaných skupinách centra je zabezpečená dostatočná možnosť zachovania súkromia detí. Všetky miestnosti sú uzamykateľné. Izby sú rozdelené na dievčenské a chlapčenské. Skrine na jednotlivých izbách nie sú uzamykateľné. Každé dieťa má k dispozícii na odkladanie svojich osobných vecí skriňu, policu nad posteľou a komodu. Hygienické priestory sa môžu uzamknúť, sú spoločné pre deti a fyzické osoby. Sprchové kúty majú závesy, WC sú oddelené priečkou. Pripravovať na vyučovanie je možné na izbách detí kde sú písacie stoly so stoličkami. Spoločenské miestnosti slúžia na voľnočasové aktivity. Izby sú rozdelené na dievčenské a chlapčenské.

Priestory na vykonávanie opatrení pre deti pobytovou formou na základe dohody sa nachádzajú v rodinnom dome na ul. Mieru č. 155, 980 02 Jesenské v rámci samostatne usporiadanej skupiny, na ktorej sú vytvorené, resp. vyčlenené štyri miesta pre dobrovoľné pobyty detí v centre. Dieťa, ktoré nastúpi na dobrovoľný pobyt do centra bude umiestnené na samostatne usporiadanú skupinu.

Centrum nedisponuje priestormi vhodnými na vykonávanie opatrení pobytovou formou pre rodičov a iné blízke osoby detí.

Samostatná diagnostická skupina/pilot – odl'ahčenie PNR centra je situovaná v rodinnom dome na ul. 1 Májka č. 376/60, Jesenské. Budova pozostáva z jedného nadzemného podlažia, je napojená na všetky inžinierske siete a to vodu, kanalizáciu, plyn a elektrinu.

Popis rodinného domu:

Vnútorne priestory:

- suterén: kotolňa, skladovacie priestory
- nadzemné podlažie: hlavný vchod, predsieň, spoločenská miestnosť, kuchyňa, špajza, kotolňa, skladovacie priestory, dve detské izby 3+3, hygienické zariadenie

Vonkajšie priestory:

- súčasťou domu je dvor, kde je vytvorený priestor pre rekreačné a športové aktivity, 1 garáž ktorá:

- **Samostatná skupina mladých dospelých** je situovaná v byte na Ul. Malohotskej 1532/11, 979 01 Rimavská Sobota, s kapacitou 4 fyzických osôb – mladých dospelých nad 18 rokov.

Byt pozostáva z dvoch obytných miestností a príslušenstva: predsieň, kuchyňa, kúpeľňa, WC, balkón a šatňa. Podlahová plocha bytu je 65,06m².

9. Počet zamestnancov centra, štruktúra pracovných miest s uvedením dosiahnutého vzdelania zamestnancov

Organizačná štruktúra centra:

Počet úväzkov	56	
Organizačná štruktúra	Dosiahnuté vzdelanie/odb.	Počet
Riaditeľka	II. st. VŠ/sociálna pedagogika	1
Samostatne usp. skupina č. 1		
Vychovávateľ	II. st. VŠ/soc. práca	1
Vychovávateľ	I. st. VŠ/učiteľstvo a pedagogické vedy	1
Vychovávateľ	I. st. VŠ	1
Pomocný vychovávateľ s EA	SŠV/	3
Samostatne usp. skupina č. 2		
Vychovávateľ	I. st. VŠ	1
Vychovávateľ	SŠV/ pedagogika, špec. ped.	2
Pomocný vychovávateľ s EA	SŠV/	3
Samostatná diagnostická skupina/pilot – odľahčenie PNR		
Vychovávateľ	I st. VŠ/sociálna práca a ped. spôsobilosť	1
Vychovávateľ	SŠV/pedagogika	1
Pomocný vychovávateľ s EA	SŠV/	3
Samostatná skupina mladých dospelých		
CPPR		
Vedúci CPPR/sociálny pracovník	II. st. VŠ/sociálna práca	1
Sociálny pracovník	II. st. VŠ/sociálna práca	1
Psychológ	II. st. VŠ/psychológia	2
Sociálny pracovník(NP)	II. st. VŠ/sociálna práca	1
Špeciálny pedagóg(NP)	II. st. VŠ/špeciálna pedagogika	1
Prof. náhradní rodičia		
Prof. náhradný rodič		23
Odborný tím pre vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou		
Sociálny pracovník	II. st. VŠ/sociálna práca	1
Asistent sociálnej práce	I. st. VŠ/sociálna práca	1
Psychológ	II. st. VŠ/psychológia	1
Prevádzkový zamestnanci		
Šofér/údržbár	SŠV	2
Ekonomka	SŠV	1
Mzdová účtovníčka/personalistka	SŠV	1
Účtovník	SŠV	2

Centrum pre potrebu vykonania špeciálno-pedagogickej a psychologickkej diagnostiky, posúdenia školskej pripravenosti, vyjadrenia k školskému začleneniu v prípade zistenia

špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb alebo zdravotného postihnutia u žiaka, poradenstva, terapeutického vedenia, vzdelávacích a preventívnych aktivít, biofeedbacku využíva služby Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centra špeciálno-pedagogického poradenstva v Rimavskej Sobote, Lučenci a Poltári (podľa trvalého bydliska PNR a zabezpečovania školskej dochádzky dieťaťa). Na psychologické vyšetrenie (intelekt, organicita, osobnosť, sexuálne zneužívanie, syndróm CAN, psychopatológia), poradenstvo a terapeutické vedenie využíva centrum služby klinických psychológov. V oblasti poradenstva, nastavenia farmakoterapie a odporúčenia hospitalizácie využíva centrum služby pedopsychiatra. V prípade potreby zabezpečuje centrum terapeutické vedenie, ktoré sa volí individuálne podľa potrieb dieťaťa (napr. vzťahová väzba, psychotraumatológia, metóda Institute for neuro-physiological psychology) externým terapeutom.

10. Spôsob oboznámenia detí, rodičov a iných fyzických osôb s programom centra alebo špecializovaným programom centra

Program centra je zverejnený na webovej stránke centra. Centrum oboznamuje deti, rodičov a fyzické osoby blízke dieťaťu o programe centra písomnou a ústnou formou po príchode do centra, na prípadovej konferencii realizovanej do dvoch týždňov od prijatia, pri podpísaní dohody o vykonaní opatrení orgánu SPODaSK ambulantnou alebo terénnou formou zodpovednou osobou za vykonávanie opatrení a pri iných stretnutiach spôsobom primeraným veku, rozumovej vyspelosti a schopnostiam osôb. Oboznámenie dieťaťa s programom realizuje sociálny pracovník centra, najneskôr do 48 hodín od prijatia dieťaťa do centra individuálnym rozhovorom. O oboznámení s programom centra sa vypracúva písomný záznam, ktorý potvrdzujú deti, rodičia a fyzické osoby blízke dieťaťu podpisom.

11. Odborné metódy práce s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre a spôsob zapájania spolupracujúcich subjektov do odbornej práce centra

Pre prácu s dieťaťom, jeho rodinou a inými plnoletými fyzickými osobami poskytuje centrum nasledovné metódy:

- diagnostická činnosť (psychologická, sociálna, pedagogická)
- konzultačno-poradenská činnosť (psychologická, sociálna, výchovná), v prípade potreby zabezpečená aj externým odborníkom (pedopsychiater, klinický psychológ, špeciálny pedagóg, terapeut)
- individuálna činnosť (psychologická, sociálna)
- skupinové aktivity (teambuilding, podporná skupina, vzdelávací seminár, príprava MD, súťažné projekty, SPV)

- metódu sandplaying, školský program metódy Institute for neuro-physiological psychology a prácu s rodinnou doskou vedia zabezpečiť odborní zamestnanci centra
- preventívne pôsobenie v oblasti sexuality, užívania návykových látok, šikanovania a obchodovania s ľuďmi (cez individuálne sedenia aj skupinové aktivity)
- intervencia
- prípadová konferencia, stretnutie rodinného kruhu
- spolupráca so školskými zariadeniami
- príprava dieťaťa na NRS, vedenie interakčného procesu a tvorba priebežného aj záverečného hodnotenia
- výchovno-vzdelávací proces
- metódy sebarealizácie cez voľnočasové aktivity a záujmové činnosti
- diskusné metódy
- inscenačné metódy
- hry s psychologickým a edukatívnym potenciálom
- metódy kultúrnych vyjadrovacích prostriedkov
- metódy exploratívne, relaxačné metódy
- prednáškové metódy
- intervenčné a evalvačné metódy
- rolové a modelové situačné metódy
- motivačný rozhovor

12. Plánovanie a vyhodnocovanie výchovnej činnosti v samostatne usporiadaných skupinách

Plán voľnočasových aktivít na samostatne usporiadanej skupine sa vypracováva na obdobie troch mesiacov koordinátor skupiny v spolupráci s ostatnými vychovávateľmi s prihliadaním návrhov detí na samostatne usporiadanej skupine, vyhodnocuje ho a dopĺňa podľa aktuálneho zloženia samostatne usporiadanej skupiny. Z neho vychádza mesačný skupinový výchovný plán voľnočasových aktivít. Do mesačného skupinového výchovného plánu sa implementujú činnosti z režimu dňa detí samostatne usporiadanej skupiny. Činnosti sa plánujú podľa vekovej, rozumovej úrovne detí a ich individuálnych potrieb, zohľadňujú sa podmienky, možnosti v okolí centra, v blízkom meste. Mesačný skupinový výchovný plán vyhodnocujú vychovatelia na samostatne usporiadanej skupine za účasti detí na konci mesiaca. Vyhodnotenie sa zaznamenáva do Zápisnice z porád vychovávateľov a zároveň aj do Vyhodnotenia mesačného výchovného plánu dieťaťa. V profesionálnej náhradnej rodine výchovný proces zabezpečujú profesionálni náhradní rodičia v spolupráci s vychovávateľmi a odborným tímom centra. Výchovný plán dieťaťa je súčasťou Individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Režim dňa na samostatne usporiadanej skupine závisí od vekového zloženia detí nakoľko sa na samostatne usporiadanej skupine nachádzajú deti vo vekovom zložení v závislosti od

prijatia dieťaťa a následného umiestnenia dieťaťa v profesionálnej náhradnej rodine vo veku od 0 rokov do 18 rokov. Zároveň režim dňa sa odvíja od toho, či sa jedná o pracovné dni spojené so školskými povinnosťami, alebo dni pracovného pokoja.

- pri deťoch od 0- 3 rokov je režim dňa nastavený podľa individuálnych potrieb dieťaťa
- u detí starších ako 3 roky, ktoré navštevujú predškolské a školské zariadenia je režim dňa nasledovný: v dopoludňajších hodinách počas pracovných dní ranné vstávanie, ranná hygiena, úprava obytných priestorov a odchod do predškolských a školských zariadení, v odpoľudňajších hodinách po príchode do centra dochádza k relaxácii, príprave na vyučovanie, výchovným zamestnaniam, príprave stravy, úprave a zveľaďovaní priestorov centra a jeho okolia, večerná hygiena a večierka

V dňoch pracovného pokoja si môžu deti ráno dlhšie oddýchnuť. V dopoludňajších hodinách podľa Rozpisu služieb prebieha v sobotu dôkladné upratovanie priestorov centra a jeho okolia a v nedeľu pravidelná sanitačná činnosť kuchyne centra vykonávaná službukonajúcim vychovávateľom spolu s deťmi samostatne usporiadanej skupiny. V odpoľudňajších hodinách sa venuje voľnočasovým aktivitám vyplývajúcich z Mesačného skupinového výchovného plánu, prípadne po dohovore s deťmi na samostatne usporiadanej skupine vychádzajúc z aktuálnych potrieb detí. V odpoľudňajších hodinách dochádza taktiež k príprave na vyučovanie.

Motivačné výchovné prostriedky:

- pochvala v skupine - udeľuje vychovávateľ v službe
- pochvala pred všetkými deťmi samostatne usporiadanej skupiny - vychovávateľ, sprevádzajúci vychovávateľ, koordinátor, riaditeľ centra
- odpustenie priestupku - vychovávateľ, sprevádzajúci vychovávateľ, koordinátor samostatne usporiadanej skupiny, riaditeľ centra
- vecná odmena - vecný dar, ako napr. sladkosť, pizza, atď. - sprevádzajúci vychovávateľ, koordinátor samostatne usporiadanej skupiny, riaditeľ centra
- predĺženie vychádzky - vychovávateľ, sprevádzajúci vychovávateľ, koordinátor samostatne usporiadanej skupiny, riaditeľ centra
- možnosť naplánovať si narodeninovú oslavu a pozvať si hostí
- možnosť výberu výletu, alebo činnosti pre skupinu
- výhoda spojená s prejavením dôvery k dieťaťu (ísť na nákup do mesta, pobyt mimo obce s priateľom samostatne)
- možnosť návštevy kaderníctva
- urobiť nákup pre samostatne usporiadanú skupinu
- dlhšia večierka
- možnosť výberu trávenia voľného času na mobilnom telefóne alebo na PS4 za vopred dohodnutých podmienok a trvania

13. Obsah prípravy na vykonávanie prípravy profesionálnych náhradných rodičov

Príprava na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti sa realizuje v centre na základe *Programu prípravy profesionálnych náhradných rodičov* vytvoreného zriaďovateľom centra v nasledovnom znení:

Všeobecné východiská

Centrum pre deti a rodinu zabezpečuje prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti (ďalej len „príprava“) a zároveň poskytuje záujemcom všetky informácie súvisiace s prípravou.

Základné podmienky, rozsah a obsah prípravy sú upravené Zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a so sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) a Vyhláškou č. 103/2018 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z.

Profesionálna náhradná rodina (ďalej len „PNR“) je súčasťou organizačnej štruktúry Centra pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“), v ktorom sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Centrum vykonáva pobytové opatrenia súdu v PNR, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je PNR vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom (§ 51 ods. 1).

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu v PNR má prednosť pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine (§51 ods. 4).

V PNR zabezpečujú starostlivosť o deti a mladých dospelých manželia, ktorí sú zamestnancami centra, alebo fyzická osoba, ktorá je zamestnancom centra.

Profil profesionálneho náhradného rodiča

Záujemca o prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti (ďalej len „záujemca“) na základe svojej motivácie po absolvovaní prípravy dočasne poskytne svoje domáce a rodinné prostredie dieťaťu, ktoré je v centre umiestnené na základe rozhodnutia súdu, s cieľom naplniť jeho individuálne potreby vzhľadom na aktuálnu životnú situáciu, v ktorej sa nachádza.

PNR je povinný splniť ustanovený kvalifikačný predpoklad a absolvovať prípravu v ustanovenom rozsahu, ktorej súčasťou je písomné zhodnotenie tejto prípravy. Ak starostlivosť o deti v PNR zabezpečujú manželia, ktorí sú zamestnancami centra, ustanovený kvalifikačný predpoklad musí spĺňať aspoň jeden z manželov. Na manžela alebo manželku fyzickej osoby, ktorá je zamestnancom centra sa vzťahuje zákonom stanovený rozsah prípravy

a bezúhonnosť v rozsahu aká platí pre fyzickú osobu, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom (§ 39 ods. 4).

Hlavným poslaním profesionálneho náhradného rodiča je naplniť jednu zo základných potrieb dieťaťa, a to potrebu blízkej osoby, s ktorou si dieťa vytvorí vzájomné puto – láskyplný vzťah. Samotná rola PNR je zložitá a nesie v sebe spojenie roly rodiča a roly profesionála – vychovávateľa. V niektorých situáciách prevažuje jedno, inokedy zase druhé. Je ťažké definovať aký je ten správny pomer medzi rolou rodiča a rolou profesionála. Snaha o vyváženie oboch rolí je súčasťou obsahu prípravy na vykonávanie PNR.

Aby sa záujemca mohol stať PNR musí absolvovať prípravu na PNR:

1.) Rozsah prípravy na vykonávanie PNR je:

- a) 60 hodín, ak fyzická osoba získala najmenej úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo najmenej úplné stredné odborné vzdelanie,
- b) 80 hodín, ak fyzická osoba získala nižšie vzdelanie ako je vzdelanie uvedené v písmene a),
- c) najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností podľa § 16 ods. 1 písm. b), ak ide o

1. zamestnanca centra, ktorý bol členom odborného tímu podľa § 5 alebo ktorý zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite najmenej tri roky,

2. manžela profesionálneho náhradného rodiča a starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov.

Za povolenú neúčast sa považuje max. 10 percent z celkového počtu hodín prípravy, ktorá musí byť zdokladovaná (napr. PN, lekárske vyšetrenia, úmrtie v rodine a pod.)

Manžel/ka záujemcu je povinný/á zúčastniť sa daného počtu hodín, inak prípravu neabsolvoval.

Organizačné podmienky prípravy

Prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti zabezpečuje centrum bez úhrady /náklady spojené s dopravou, stravovaním, ubytovaním a iné si záujemca zabezpečuje z vlastných zdrojov/.

Centrum zriaďuje tím na prípravu fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa profesionálnym náhradným rodičom, v zložení:

- najmenej jeden psychológ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore psychológia (Vyhláška č. 103/2018 Z. z., § 16 ods. 3)
- najmenej jeden sociálny pracovník s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca, resp. špeciálny pedagóg s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore špeciálna pedagogika, liečebná pedagogika
- k vyššie uvedenému realizačného tímu môžu byť prizvaní aj iní odborníci, (napr. profesionálny náhradný rodič, vychovávateľ centra, prípadne iní odborníci, ktorí nie sú zamestnancami centra)
- riaditeľ centra určí koordinátora prípravy, ktorý manažuje celý proces prípravy

Povinná dokumentácia

- Dohoda o realizovaní prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti, uzatvorená medzi centrom a záujemcom
- Súhlas so spracovaním osobných údajov
- Podrobnejší obsah prípravy a informácie o podmienkach vykonania prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti
- Prezenčná listina a výkaz /odpočet úloh za daný časofond/
- Zhodnotenie prípravy, ktoré je vypracované po ukončení prípravy.

Obsah prípravy

(1) Príprava na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti v centre zahŕňa

a) poskytnutie základných informácií o

1. právnych predpisoch upravujúcich oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rodinnoprávných vzťahov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch súvisiacich so starostlivosťou v profesionálnej náhradnej rodine,
2. výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení,
3. psychikom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine dieťaťa a potrebách dieťaťa,
4. o potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, alebo ktoré je týrané, sexuálne zneužívané alebo sa vykonávajú opatrenia na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin v rozsahu najmenej 16 hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,
5. právach dieťaťa,
6. právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča,

b) nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi v rozsahu najmenej 50 % z celkového počtu hodín prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti zameraný na

1. identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa,
2. vzťahovú väzbu, citové pripútanie a separáciu dieťaťa,
3. prispôsobenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča,
4. komunikačné zručnosti,
5. rozvoj výchovných zručností,
6. riešenie záťažových situácií v rodine,
7. spoluprácu v tíme odborníkov.

(2) Po ukončení prípravy centrum vypracuje zhodnotenie prípravy v písomnej podobe, ktorého súčasťou je najmä

- a) zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií podľa odseku 1 písm. a) a zhodnotenie spolupráce pri nácviku podľa odseku 1 písm. b) počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- b) zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- c) záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

V prípade, že záujemca/fyzická osoba ukončí prípravu v jej priebehu, písomné zhodnotenie sa nevypracuje vôbec.

Ďalšie informácie k príprave PNR

- Odporúčaný počet záujemcov/fyzických osôb o prípravu na vykonávanie PNR: 6 - 12 osôb.
- Dĺžka trvania prípravy: ukončenie najneskôr do 3 mesiacov /časový fond 60 resp. 80 hodín/ od kedy začala príprava.
- Odporúčaný pomer k rozvrhnutiu časofondu:
  - poskytnutie základných informácií – 40 %
  - nácvik praktických zručností – 60 %
- Pri uzavretí Dohody o realizácii prípravy sa záujemcovi poskytne podrobnejší obsah prípravy a metodická príručka pre profesionálneho náhradného rodiča.

14. Rozsah hodín v jednotlivých dňoch týždňa, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia

Opatrenia, ktoré centrum vykonáva ambulantnou a terénnou formou sa vykonávajú v rozsahu hodinovej dotácie plného pracovného týždňa - 37,5 hodiny, odborné pracovné činnosti v priamom výkone sú v dotácii 70 hodín/jeden mesiac na jedného zamestnanca vykonávajúceho opatrenia ambulantnou a terénnou formou. Opatrenia ambulantnou formou pre výchovné opatrenia sa vykonávajú v meste Rimavská Sobota. Opatrenia terénnou formou sa podľa potreby vykonávajú v rodinách a otvorenom prostredí. Opatrenia ambulantnou formou sa vykonávajú ambulancii v meste Rimavská Sobota. Centrum prihliada na potrebu, aby terénnu prácu v rodine vykonávali vždy minimálne 2 zamestnanci z dôvodu objektivity a z bezpečnostných dôvodov.

STRÁNKOVÉ HODINY		
PRACOVNÉ DNI	VÝKON OPATRENÍ TERÉNNOU FORMOU	VÝKON OPATRENÍ AMBULANTNOU FORMOU
PONDELOK	7:00 – 15:00	Podľa potrieb klienta
UTOROK	7:00 – 15:00	Podľa potrieb klienta
STREDA	7:00 – 15:00	Podľa potrieb klienta
ŠTVRTOK	7:00 – 15:00	Podľa potrieb klienta
PIATOK	Podľa potrieb klienta	7:00 – 15:00

Čas výkonu opatrení ambulantnou a terénnou formou môže byť upravený mimo stanovených hodín na základe potrieb klienta a po dohode s ním.

15. Tvorba a vyhodnocovanie čiastkových plánov individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa, opis tvorby a vyhodnocovania individuálneho plánu odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo plánu odbornej práce s plnoletou fyzickou osobou

V zmysle zákona, od prijatia dieťaťa do centra do dvoch týždňov príslušný Úrad práce sociálnych vecí a rodiny zorganizuje spoločné stretnutie (prípadovú konferenciu), na ktorú prizýva všetky zainteresované osoby: rodičov, dieťa, osoby blízke rodine, obec, orgán sociálnoprávnej ochrany detí, za centrum sociálneho pracovníka, psychológ, vychovávateľa, profesionálneho náhradného rodiča, prípadne ďalších odborníkov podľa potreby. Výsledkom prípadovej konferencie je určenie spoločného cieľa odbornej práce s dieťaťom a jeho rodinou alebo blízkou fyzickou osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa na základe vyhodnotenia celkovej situácie dieťaťa, jeho potrieb a rodinných súvislostí. Všetci zainteresovaní dostanú termínované úlohy, s ktorými sa dieťa a jeho rodina súhlasí. Centrum sa zameriava najmä na sociálnu, psychologickú a výchovnú prácu s dieťaťom a jeho rodinou, plánované úlohy smerujú k riešeniu budúcnosti dieťaťa, a to návratom do pôvodného rodinného prostredia, sprostredkovanie náhradnej rodinnej starostlivosti a osamostatnenia.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa obsahuje

- cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a ďalšími fyzickými osobami (ďalej len „cieľ odbornej práce“), ktorý určí orgán SPODaSK a centrum spoločne na prípadovej konferencii realizovanej spravidla do dvoch týždňov od prijatia dieťaťa do centra
- kontaktné údaje sociálneho pracovníka centra – koordinátora IPRODu
- kontaktné údaje zamestnanca orgánu SPODaSK – manažéra prípadu

Sociálny pracovník v centre je koordinátorom IPRODu, ktorý zodpovedá za zabezpečenie kontinuity vykonávaných odborných činností pre dieťa, pre ktoré sa vykonáva v centre pobytové opatrenie na základe rozhodnutia súdu.

V tomto procese plánovania je dôležitý multidisciplinárny princíp, čo predstavuje vzájomnú spoluprácu všetkých zainteresovaných subjektov pri nastavení adekvátnej a odbornej pomoci dieťaťu, ktoré bolo umiestnené do centra. Po prijatí dieťaťa do zariadenia sa realizuje komplexné posúdenie dieťaťa do jedného mesiaca od prijatia do zariadenia, ktoré je ukončené do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do zariadenia na základe rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení, výchovnom opatrení a nariadení ústavnej starostlivosti. Adaptačná správa sa vypracúva po uplynutí jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do troch rokov veku dieťaťa a po uplynutí troch mesiacov od prijatia dieťaťa nad tri roky veku dieťaťa. Na prípadovú konferenciu, komplexné posúdenie dieťaťa do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do zariadenia a adaptačnú správu nadväzuje vypracovanie komplexného posúdenia situácie dieťaťa. Výsledkom sú odporúčania pre nastavenie cieľa odbornej práce s dieťaťom, cieľa sociálnej práce, cieľa výchovnej práce, cieľa psychologickéj práce s dieťaťom a následne čiastkových cieľov v IPRODe.

V IPRODe sa určí termín prehodnotenia plnenia cieľa odbornej práce spolu s prehodnotením plnenia jednotlivých čiastkových plánov, ktoré nadväzujú na cieľ odbornej práce IPRODu. O spôsobe a kritériách hodnotenia plnenia cieľa odbornej práce IPRODu sa dohodne odborný tím spoločne so všetkými zainteresovanými subjektami. IPROD sa následne vyhodnocuje priebežne od prijatia dieťaťa do zariadenia, v závislosti od stanovených termínov plnenia úloh minimálne dva krát ročne. Z uvedeného vyplýva, že síce každý člen odborného tímu realizuje svoju časť vykonávania opatrení pre dieťa, zároveň však všetky naplnené/nenaplnené úlohy či ciele sa musia odzrkadliť v IPRODe (to znamená, že všetky čiastkové plány, ktoré tvoria súčasť IPRODu musia byť kompatibilné a musia vychádzať z cieľa odbornej práce). Ak dôjde k závažným výchovným ťažkostiam na strane dieťaťa alebo sa zmení životná situácia na strane rodiča nenastavuje sa nový IPROD.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa zahŕňa :

Plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou

Sociálny pracovník zapracúva dohodnuté úlohy z prípadovej konferencie následne do plánu sociálnej práce. Jednotlivé úlohy sa stanovujú a prehodnocujú priebežne, podľa potreby, minimálne 2x ročne. Výsledkom prehodnotenia je stanovenie nových cieľov, alebo ponechanie dosiaľ stanovených cieľov, ktoré vychádzajú z vyhodnotenia aktuálnej situácie v rodine. Sociálny pracovník centra o tvorbe a vyhodnocovaní plánu sociálnej práce mesačne informuje vychovávateľov samostatne usporiadaných skupín alebo profesionálnych náhradných rodičov dieťaťa. Plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou obsahuje:

- mieru ohrozenia dieťaťa a ak sa centrum podieľalo na určení miery ohrozenia dieťaťa, opis postupu určenia miery ohrozenia dieťaťa centrom

- zhodnotenie situácie dieťaťa a jeho rodiny
- spolupracujúce subjekty na tvorbe plánu sociálnej práce, ak sa na tvorbe plánu sociálnej práce podieľali
- ciele sociálnej práce v centre
- konkrétne úlohy na dosiahnutie cieľov
- kritérium hodnotenia splnenia úlohy a termín prehodnotenia úlohy
- výsledok prehodnotenia plnenia úloh a výsledok prehodnotenia miery ohrozenia dieťaťa
- ďalšie rozhodujúce skutočnosti, ktoré by mohli napomôcť pri naplňaní plánu sociálnej práce

Súčasťou plánu sociálnej práce je plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaný najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa.

Plán výchovnej práce s dieťaťom

Vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič vykonáva činnosti zamerané na identifikáciu a následné napĺňanie potrieb dieťaťa, vytváranie bezpečného prostredia pre dieťa, kontakt dieťaťa s biologickou rodinou a blízkymi osobami, výchovu a vzdelávanie dieťaťa, prípravu dieťaťa na budúcnosť, jeho osamostatnenie sa, zdravotnú starostlivosť a pod. Po prijatí dieťaťa do centra je dôležitá adaptácia a citlivé prijatie dieťaťa rešpektujúce jeho aktuálnu situáciu. Vychovávateľ/PNR prvé obdobie využíva na spoznanie sa s dieťaťom, poskytuje dieťaťu informácie, spôsobom primeraným jeho veku a rozumovej vyspelosti, o umiestnení do zariadenia, o jeho právach a povinnostiach, používaných výchovných prostriedkoch o možnostiach udržiavania styku s rodinou, blízkou osobou a pod. Na základe reakcie mal. dieťaťa vychovávateľ /profesionálny náhradný rodič vypracúva komplexné posúdenie dieťaťa do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa po uplynutí jedného mesiaca od prijatia dieťaťa, ktorému je uložené výchovné opatrenie, neodkladné opatrenie alebo nariadená ústavná starostlivosť. Adaptačná správa sa vypracúva po uplynutí jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do centra do troch rokov veku dieťaťa a po uplynutí troch mesiacov od prijatia dieťaťa do centra nad tri roky veku dieťaťa. Na komplexné posúdenie dieťaťa do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do zariadenia a adaptačnú správu nadväzuje spracovanie komplexného posúdenia situácie dieťaťa. Komplexné posúdenie dieťaťa do jedného mesiaca, adaptačná správa a komplexné posúdenie situácie dieťaťa je podkladom pre vypracovanie Plánu výchovnej práce s dieťaťom.

Vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič dieťaťa vypracúva Plán výchovnej práce s dieťaťom v súlade s Plánom sociálnej práce a Plánom psychologickej starostlivosti.

Plán výchovnej práce s dieťaťom obsahuje:

- čiastkové ciele, ktoré nadväzujú na cieľ IPRODu
- konkrétne úlohy na dosiahnutie stanovených cieľov, kritérium ich hodnotenia a termíny prehodnotenia úloh príp. prehodnotenia výchovného plánu v súlade s IPROD

- ďalšie rozhodujúce skutočnosti a podstatné udalosti týkajúce sa života dieťaťa v danom období
- kontaktné údaje zamestnanca zodpovedného za vedenie plánu výchovnej práce s dieťaťom.

Z plánu výchovnej práce s dieťaťom vychádza výchovný plán dieťaťa na mesiac a zameriava sa na:

- sprevádzanie dieťaťa pri spracúvaní faktu umiestnenia do centra – prečo je dieťa v centre, ako dlho tam bude, kto čo robí pre to, aby sa jeho situácia zlepšila
- informácie o spôsobe udržiavania kontaktov s rodinou a blízkymi osobami ako aj ďalšie náležitosti programu centra, týkajúce sa dieťaťa
- spôsob emočnej podpory pri zvládaní umiestnenia do centra – v spolupráci so psychológom, liečebným pedagógom. Dieťa je nielen nútené prijať nové prostredie, nových ľudí, pravidiel, ale predovšetkým sa musí vyrovnáť so stratou všetkého, čo bolo doteraz súčasťou jeho života – vzťahových osôb, životného štýlu, známych vecí, ktoré ho obklopovali
- citlivé včleňovanie dieťaťa do chodu samostatne usporiadanej skupiny a skupiny/profesionálnej náhradnej rodiny – zoznamovanie sa s deťmi/s rodinou PNR, pracovníkmi centra, oboznamovanie sa s pravidlami
- pozorovanie reakcií dieťaťa na každodenné situácie
- vtiahnutie dieťaťa do spolurozhodovania o podstatných udalostiach týkajúcich sa jeho života, plánovania ako aj fungovania samostatne usporiadanej skupiny a skupiny/rodiny PNR
- pomoc pri prechode do novej školy – zisťovanie úrovne vedomostí a vzťahu k učeniu
- sprevádzanie dieťaťa pri všetkých zmenách týkajúcich sa jeho života

Výchovný plán dieťaťa na mesiac vypracováva vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič majúci dieťa v individuálnej starostlivosti na dobu jedného mesiaca spoločne s dieťaťom. Dieťa sa tak s výchovným plánom stotožní a porozumie naplánovaným činnostiam. Dieťa má možnosť navrhnúť voľnočasové aktivity, spôsob použitia vreckového, návštevy a stretávanie s príbuznými a priateľmi, či vzdelávanie.

Vychovávateľ výchovný plán dieťaťa na mesiac vyhodnocuje spoločne s dieťaťom formou individuálneho rozhovoru, na konci daného mesiaca. Vo vyhodnotení vychovávateľ uvedie, či boli úlohy splnené čiastočne, alebo úplne, príp. sa prenášanú na nasledujúce obdobie.

Na výchove dieťaťa sa podieľajú aj rodičia, v prípade ak nemajú zrušené rodičovské práva súdom, príbuzní a fyzické osoby blízke dieťaťu prostredníctvom Plánu činností pre rodinu, ktorý vychovávateľ odovzdáva rodičovi, resp. inej blízkej osobe dieťaťa pri odchode dieťaťa na krátkodobý pobyt mimo centra.

Plán psychologickej starostlivosti

Psychológ na základe odbornej psychodiagnostiky klienta, na základe úloh vyplývajúcich z prípadových konferencií, výsledkov porád zariadenia, na základe doterajšej psychologickej starostlivosti a odporúčaní z vyšetrení Centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centra špeciálno-pedagogického poradenstva, klinických psychológov, pedopsychiatrov a terapeutov vypracúva plán psychologickej starostlivosti o dieťa.

Plán psychologickej starostlivosti sa vypracováva na obdobie jedného roka a vyhodnocuje sa dva krát ročne. Vo vyhodnotení plánu psychologickej starostlivosti o klienta sa psychológ zameriava na vyhodnotenie naplánovaných stanovených cieľov, a následne zväži ponechanie dosiaľ stanovených cieľov, alebo ich zmenu v prípade potreby. Vyhodnotenie plánu psychologickej starostlivosti je súčasťou individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Plán prípravy na osamostatnenie sa a plán osamostatnenia sa mladého dospelého

Plán prípravy na osamostatňovanie sa je zameraný na riešenie životnej situácie dieťaťa/mladého dospelého po ukončení ústavnej starostlivosti v súlade s jeho možnosťami, schopnosťami a jeho vôľou. Zahŕňa prípravu mladých ľudí na odchod z centra. Plán prípravy na osamostatnenie sa vypracúva dosiahnutím 15 roku veku života dieťa. Na tvorbe participuje vychovávateľ, sociálny pracovník a dieťa. Tvorí sa na obdobie do 18 roku veku. Dosiahnutím 18 roku veku sa vypracúva plán osamostatnenia sa mladého dospelého a je súčasťou dohody.

Plán vykonávania pobytovou formou na základe dohody

Plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody pripraví centrum a orgán SPODaSK v spolupráci s rodičom dieťaťa, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné aj s dieťaťom, vrátane zapojenia rodičov dieťaťa, osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa, alebo iných blízkych osôb dieťaťa do vykonávania týchto opatrení v centre. Aj keď ide o spoločnú tvorbu plánu zamestnancami centra a pracovníka zodpovedného za vedenie prípadu koordinácia úloh vyplývajúcich z plánu je úlohou centra. Rodič alebo osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa prijíma plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa informovaným súhlasom.

Plán vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody obsahuje okrem úloh plánu sociálnej práce s rodinou orgánu SPODaSK, konkrétne úlohy centra na dosiahnutie cieľov obsahujúce aj úlohy psychologickej činnosti, špeciálno-pedagogickej činnosti a ďalších odborných činností vykonávaných v centre podľa účelu centra a cieľa sociálnej práce s dieťaťom podľa plánu sociálnej práce s dieťaťom. Cieľ plánu vykonávania opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody je totožný s cieľom plánu sociálnej práce s dieťaťom, ktoré vypracúva orgán SPODaSK.

Centrum môže so súhlasom orgánu SPODaSK skončiť vykonávanie opatrení pobytovou formou na dohodu pre dieťa, ak rodič dieťaťa, osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa alebo dieťa nespolupracuje s centrom alebo ak sa dieťa bez uvedenia dôvodu nevrátilo v určenom čase z pobytu u rodiča alebo u osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa.

Plán výkonu opatrení SPODaSK ambulantnou alebo terénnou formou

Pracovníci centra pre ambulantnú a terénnu formu za spolupráce orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičov dieťaťa alebo osoby, ktorá sa osobne stará o dieťa vypracúvajú Plán výkonu opatrení SPODaSK ambulantnou a terénnou formou. Plán výkonu opatrení je súčasťou Dohody o vykonaní opatrení SPODaSK, ktorú centrum na základe odporúčania orgánu SPODaSK uzatvára s rodičom alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa. Plán vykonávania opatrení obsahuje:

- cieľ plánu
- konkrétne odborné metódy
- podrobnosti ich vykonávania
- rozsah vykonávaných metód vyjadrený v osobohodinách (priamy výkon práce s rodinou)
- označenie a pracovné zaradenie zamestnanca centra, ktorý bude za vykonávanie opatrení pre fyzické osoby zodpovedať;
- počet zamestnancov, ktorí sa budú na vykonávaní opatrení podieľať;
- dôvody ukončenia vykonávania odborných
- spôsob a časový harmonogram priebežného a záverečného hodnotenia vykonávania opatrení

16. Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

Prejavovanie náboženského vyznania a viery - centrum toleruje a akceptuje dieťaťu možnosť slobodného výberu vierovyznania. Centrum rešpektuje duchovné potreby detí a umožňuje im účasť na podujatiach náboženského charakteru s prihliadnutím na vieru a vyznanie detí. Na základných školách majú deti možnosť voľby predmetu – etická výchova a náboženstvo. V súvislosti s tým majú deti možnosť absolvovať sviatosti, navštevovať sv. omše. Deti umiestnené v profesionálnych náhradných rodinách majú rovnakú možnosť prejavovania náboženského vyznania a viery v miestach bydliska profesionálnych náhradných rodičov.

Záujmová činnosť - mal. deti majú možnosť zúčastňovať sa krúžkovej činnosti na Základnej škole v obci Jesenské a na Základných školách a Základných umeleckých školách v mieste bydliska PNR. V Jesenskom sídli Základná umelecká škola s výtvarným a hudobným odborom. Na Základnej škole Jesenské s vyučovacím jazykom slovenským je to ľudový súbor „ Lipka „ a

rómske tance. Na Základnej škole Jesenské s vyučovacím jazykom maďarským je to ľudový súbor „Boglárka“.

Športová činnosť – centrum disponuje vonkajšími priestormi, ktoré sú vybavené preliezkami, hojdačkami, basketbalovým košom. K dispozícii je trampolína, pinpongový stôl, lopty, prenosné pieskovisko a nafukovací bazén. V obci Jesenské je futbalové ihrisko, multifunkčné ihrisko. Na Základnej škole v Jesenskom s vyučovacím jazykom slovenským je možné sa prihlásiť na turistický krúžok. V obci Jesenské je FK Jesenské. V Rimavskej Sobote je možné navštíviť plaváreň, krytý zimný štadión, vybudovaná je cyklotrasa na rekreačné stredisko Kurinec – Zelená voda. V meste Rimavská Sobota funguje Centrum voľného času Relax, v rámci ktorého je možné navštevovať rôzne krúžky, záujmové i športové. V Mestskej záhrade je otvorené detské ihrisko „Žihadielko.“

Rekreačná činnosť – okrem športových činností navštevujú deti počas jarných, letných a zimných prázdnin detské tábory, podľa možností sa zúčastňujú rekreačných pobytov na chatách v blízkom okolí centra

Kultúrna činnosť - deti môžu v meste Rimavská Sobota navštíviť rôzne kultúrne podujatia organizované pre deti, predstavenia kina Orbis, divadelné predstavenia pre deti v Dome kultúry, Knižnicu Mateja Hrebendu, kde si môžu zapožičať knihy, zúčastniť sa prednášok s detskými spisovateľmi, navštíviť mestské trhy, akcie pre deti, ako napr. „ Hurá prázdniny“. Deti môžu navštevovať Hvezdáreň, Gemersko malohontské múzeum, Mestskú galériu. Dom kultúry realizuje rôzne kultúrne podujatia pre deti.

17. Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

Centrum pre deti a rodiny Bezpečné miesto zabezpečuje zdravotnú starostlivosť deťom a mladým dospelým:

V obci Jesenské	V Rimavskej Sobote	V Banskej Bystrici	Iné
Pediatrica	Pediatrica	Detská chirurgia	Detská psychiatrická liečebňa Hraň
Stomatológia	Stomatológia	Detská urológia	Psychiatrická nemocnica Kremnica
Gynekológia	Detská gynekológia	Detská Otorinolaryngológia	Psychiatrická nemocnica Michalovce
Dermatológia	Dermatológia	DFNsP B. Bystrica	
Diabetológia	Diabetológia		
	Neurológia		
	Otorinolaryngológia		

	Pedopsychiatria		
	Alergológia		
	Kardiológia		
	Oftalmológia		

Profesionálni náhradní rodičia zabezpečujú základnú zdravotnú starostlivosť v miestach svojho bydliska. V prípade dobrovoľných pobytov detí na základe dohody je zabezpečovanie základnej zdravotnej starostlivosti súčasťou písomnej dohody.

18. Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb, pre ktoré sa vykonávajú pobytové opatrenia v centre

V obci Jesenské	V Rimavskej Sobotě	Banskobystrický kraj	Iné
Materská škola s vyučovacím jazykom slovenským	Stredná odborná škola obchodu a služieb	Odborné učilište internátne Lučenec	Špeciálna základná škola s materskou školou internátnou Liptovský Ján
Materská škola s vyučovacím jazykom maďarským	Obchodná akadémia – vyučovacím jazykom slovenským a maďarským	Spojená škola internátna Tornaľa	
Základná škola s vyučovacím jazykom slovenským	Gymnázium – s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským		
Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským	Špeciálna základná škola		
Základná umelecká škola, odbor výtvarný a hudobný	Stredná odborná škola - s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským		
	Súkromná Stredná odborná škola - s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským		

Centrum vie zabezpečiť plnenie školskej dochádzky v slovenskom a maďarskom vyučovacom jazyku. Profesionálni náhradní rodičia centra zabezpečujú povinnú školskú dochádzku v miestach svojho trvalého bydliska, prípadne v spádových Základných školách. Centrum zabezpečuje opatrenia aj pre deti, ktoré sú v rámci vzdelávania integrované z dôvodu poruchy učenia a poruchy narušenej komunikačnej schopnosti. Príprava na povolanie je zabezpečovaná podľa individuálnych preferencií a predpokladov dieťaťa a mladého dospelého.

19. Práva dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, práva rodiča dieťaťa a iných blízkych osôb dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby

Práva dieťaťa:

- Dieťa má právo na starostlivosť a lásku,
- Všetky deti sú si rovné,
- Každé dieťa má právo na dostatok zdravej výživy,
- Každé dieťa má právo na vzdelanie,
- Každé dieťa má právo na lekársku starostlivosť,
- Každé dieťa má právo na hru a voľný čas,
- Dieťa nesmie ťažko pracovať,
- Žiadne dieťa nesie byť týrané,
- Dieťa sa nesmie stať obeťou násillia a vojny,
- Dieťa nesmie byť sexuálne zneužívané,
- Dieťa má právo vyjadriť svoj názor,
- Dieťa má právo zvoliť si vierovyznanie,
- Dieťa má právo stretávať sa a združovať sa podľa vlastného výberu,
- Dieťa má právo na prístup k informáciám,

Práva rodičov

Ak rodičia nemajú rodičovské práva nijakým spôsobom upravené, obmedzené alebo odobraté, centrum je povinné spolupracovať s rodičmi pri výchove dieťaťa.

Centrum je povinné rešpektovať práva rodičov :

- Rodičia majú právo na informácie o dieťati,
- Rodičia majú právo požiadať o zrušenie ústavnej starostlivosti,
- Rodičia majú právo na stretávanie sa s dieťaťom,
- Rodičia majú právo na písomný a telefonický kontakt
- Rodičia majú právo odstúpiť od dohody dobrovoľného pobytu dieťaťa v centre
- Rodičia majú právo ukončiť dohodu o vykonávaní opatrení ambulantnou a terénnou formou

Dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou v centre, môže udržiavať kontakt s rodičmi a ďalšími príbuznými osobami, ku ktorým má blízky vzťah:

- telefonicky – každá samostatne usporiadaná skupina disponuje mobilným telefónom. Deti majú možnosť využiť služobný mobilný telefón na účel komunikácie s rodinou a blízkymi osobami po dohode s vychovávateľom v primeranom časovom rozsahu, t. j. 5 min./1 krát za týždeň. Ak dieťa vlastní mobilný telefón, má možnosť kontaktovať rodičov, príbuzných kedykoľvek do 20:00 hod. Rodičia, príbuzné osoby a osoby blízke dieťaťu môžu kontaktovať dieťa na telefónnom čísle služobného mobilného telefónu samostatne usporiadanej skupine a na telefónnom čísle mobilného telefónu do 20:00hod. Deti umiestnené v PNR majú rovnakú možnosť telefonického kontaktu s tým rozdielom, že PNR má zakúpenú SIM kartu, na ktorej telefónne číslo majú možnosť telefonovať rodičia a ďalšie príbuzné osoby, ku ktorým má blízky vzťah. Mobilné telefóny môžu mať deti u seba do 20:00 hod., potom

ich odovzdávajú službukonajúcemu vychovávateľovi z dôvodu nerušenia ostatných a predchádzaniu závislostí na internete.

- korešpondenciou (listy, pohľadnice) – dieťa má možnosť zasielať listy svojim rodičom a ďalším príbuzným osobám, ku ktorým má blízky vzťah v súčinnosti s vychovávateľom, poštovné je hradené z rozpočtu samostatne usporiadanej skupiny. Zásielku preberá hospodárka centra, ktorá zásielku podá. Platí zásada zachovania poštového tajomstva. Zásielky určené dieťaťu doručí hospodárka sociálnej pracovníčke, ktorá zabezpečí doručenie zásielky adresátovi.
- prostredníctvom sociálnych sietí - na každej samostatne usporiadanej skupine je prístup na sieť WIFI, prístup na internet je možný po dohode so službukonajúcim vychovávateľom a v zmysle domáceho poriadku
- návštevy detí v rodinách (krátkodobé pobyty detí)
- návštevy dieťaťa rodičmi – návštevy prebiehajú po predchádzajúcej dohode rodiča alebo osoby blízkej dieťaťu so sociálnym pracovníkom v priestoroch centra - v spoločenskej miestnosti alebo na dvore v altánku, príp. formou vychádzky v obci Jesenské po vystavení priepustky na dohodnutý čas
- návštevy detí u rodičov, vo výkone trestu odňatia slobody po dohode so sociálnym pracovníkom ZVTOS a udelenia súhlasu riaditeľom ZVTOS
- príbuzný nemá možnosť kontaktu s dieťaťom pri podozrení požitia omamných látok a alkoholu
- príbuzný nemá možnosť kontaktu, ak dieťa kontakt s ním odmietne
- príbuzný nemá možnosť vziať si dieťa na krátkodobý pobyt, v prípade opakovaného, alebo závažného porušenia vnútorného poriadku centra
- príbuzný nemá možnosť kontaktu s dieťaťom, ak je podozrivý z trestného činu
- príbuzný môže mať obmedzený kontakt s dieťaťom, ak je jeho vplyv na dieťa nepriaznivý, negatívny (spolupráca s OT, UPSVaR).

Dôvody obmedzenia kontaktu rodiča alebo plnoletej fyzickej osobe blízkej dieťaťu:

- **rodič alebo plnoletá fyzická osoba blízka dieťaťu** nemá možnosť kontaktu s dieťaťom ak javí známky požitia omamných látok a alkoholu
- **rodič alebo plnoletá fyzická osoba blízka dieťaťu** nemá možnosť kontaktu, ak dieťa kontakt s ním odmietne
- **rodič alebo plnoletá fyzická osoba blízka dieťaťu** nemá možnosť vziať si dieťa na krátkodobý pobyt, v prípade opakovaného, alebo závažného porušenia vnútorného poriadku centra
- **rodič alebo plnoletá fyzická osoba blízka dieťaťu** nemá možnosť kontaktu s dieťaťom, ak je podozrivý z trestného činu páchaného na dieťaťi
- **rodič alebo plnoletá fyzická osoba blízka dieťaťu** môže mať obmedzený kontakt s dieťaťom, ak je jeho vplyv na dieťa nepriaznivý, negatívny (spolupráca odborného tímu a príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny)

Deti majúce dojem, že sú ich práva v centre porušované, môžu vyhľadať pomoc a obrátiť sa bez vedomia centra písomne, telefonicky, osobne a prostredníctvom elektronickej komunikácie na:

- **LINKU DETSKEJ ISTOTY - t. č. 116 111,**
- **LINKU DETSKEJ DÔVERY - t. č. 055/234 7272,**
- **Komisárku pre deti,**
- **Komisárku pre osoby so zdravotným postihnutím,**
- **Verejného ochrancu práv,**
- **Orgán SPOD a SK,**
- **Pedagóga,**
- **Lekára,**
- **PZ SR**
- **Súd**
a
- **Prokuratúru** – a to aj prostredníctvom schránky dôvery, ktorá je uložená v predsieni rodinného domu na ul. Mieru č. 155, Jesenské na dostupnom mieste, kam môže dieťa anonymne napísať svoje pripomienky a návrhy pre dozorujúceho prokurátora.

20. Povinnosti dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, a opis povinností rodiča dieťaťa, vrátane podmienok návštev v centre tak, aby návštevy nenarúšali program centra

Povinnosti dieťaťa a mladého dospelého:

- Pravidelne sa pripravovať na vyučovanie a plniť si školskú dochádzku bez neospravedlnenej absencie
- Osvojovať si vedomosti, zručnosti a návyky poskytované školou a centrom
- Chrániť si zdravie a zdravie iných dodržiavaním pokynov lekárov, nepoužívať vreckové na kúpu alkoholu, cigariet, návykových látok, energetických nápojov, neužívať svojvoľne akékoľvek lieky
- Dodržiavať osobnú hygienu a hygienické návyky, chodiť vhodne a čisto oblečený, primerane ročnému obdobiu
- Vytvárať bezpečné prostredie pre seba, ostatné deti a zamestnancov na skupine a v profesionálnej náhradnej rodine, neohrozovať ich agresívnym a nezodpovedným správaním
- Dodržiavať poriadok vo svojej izbe, v spoločných priestoroch centra, nepoškodzovať majetok centra a profesionálnych náhradných rodičov, podieľať sa na upratovaní a zveľaďovaní priestorov centra a jeho okolia, šetriť energie

- Slušne sa správať voči všetkým zamestnancom centra, ostatným deťom a iným osobám nielen počas pobytu v centre, ale aj mimo neho(v škole, počas vychádzok a počas krátkodobého pobytu)
- Dodržiavať pravidlá stanovené na samostatne usporiadanej skupine, v profesionálnej náhradnej rodine a rešpektovať a riadiť sa pokynmi vychovávateľov, profesionálnych náhradných rodičov a ďalších zamestnancov centra
- Pri podozrení z užitia návykových alebo omamných látok, podrobiť sa vyšetreniu (testovaniu) na prítomnosť návykových látok a ďalších odborných vyšetrení

Povinnosti rodiča alebo plnoletej fyzickej osoby – mladého dospelého, pre ktorého sa vykonávajú opatrenia v centre:

- Všetky osobné kontakty dieťaťa s blízkymi v priestoroch centra musia byť zaevidované v knihe návštev
- Kontakt s dieťaťom môže byť osobný, písomný alebo telefonický
- Návšteva musí byť preverená, prípadne evidovaná v zozname blízkych osôb, ktorý je vypracovaný sociálnym pracovníkom a priebežne je aktualizovaný, návšteva musí byť sociálnym pracovníkom, prípadne službukonajúcim vychovávateľom oboznámená s pravidlami centra a rodič, plnoletá fyzická osoba je povinná ich rešpektovať
- Platí zákaz návštev pod vplyvom alkoholu a omamných látok, ako aj požívanie a prinesenie alkoholu, cigariet, či iných omamných a návykových látok do areálu centra
- Osoby prichádzajú do centra na návštevu dieťaťa vo vhodnom, čistom oblečení
- Neznáma osoba môže navštíviť dieťa len so súhlasom sociálneho pracovníka a pri návšteve je povinná službukonajúcemu vychovávateľovi alebo sociálnemu pracovníkovi predložiť OP
- Návšteva nesmie narúšať, či obmedziť program samostatne usporiadanej skupiny
- Návštevu je potrebné minimálne jeden deň vopred oznámiť sociálnemu pracovníkovi centra
- Zaobchádzať s majetkom centra šetrne a bez ujmy
- Dodržiavať zásady slušného správania sa
- Nahlásiť záujem o pobyt dieťaťa v domácom prostredí najmenej tri dni vopred sociálnemu pracovníkovi
- Dodržiavať podmienky stanovené v dohode

21. Výchovné prostriedky, ktoré je možné uložiť za nedodržanie povinností, vrátane času ich trvania a možnosti prehodnotenia výchovného prostriedku, ak s jeho použitím dieťa alebo plnoletá fyzická osoba, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, nesúhlasia

Na samostatne usporiadanej skupine bežné výchovné ťažkosti službukonajúci vychovávateľ, prijíma výchovné opatrenia, informuje kolegov a dieťaťu vysvetlí primeraným spôsobom svoje

rozhodnutie, ktoré zaznamená do denného hlásenia zo služby a mesačného prehľadu o dieťati.

Bežné výchovné ťažkosti sú:

- odmietnutie prípravy na vyučovanie
- odmietnutie plnenia povinností vyplývajúcich z rozpisu služieb
- oneskorený príchod z vychádzky
- používanie vulgarizmov
- malé klamstvá
- bežné hádky medzi deťmi
- odmietanie spoločných aktivít organizovaných samostatne usporiadanou skupinou a centrom
- odmietnutie odovzdania mobilného telefónu po 20:00 hod.

Postup riešenia bežných výchovných ťažkostí:

1. Vychovávateľ dieťa slovne upozorní a vysvetlí mu dôsledky porušenia pravidiel samostatne usporiadanej skupiny, ak je to účelné prijme výchovné opatrenie (obmedzenie, odobratie výhody), s formou a rozsahom sankcie oboznámi dieťa a ostatných kolegov, zaznamená to v dennom hlásení a v mesačnom prehľade o dieťati. Dieťa má právo vyjadriť sa k hodnoteniu správania sa a navrhnúť si sankciu.
2. Pri opakovaní toho istého priestupku nasleduje konzultácia a pohovor so sprevádzajúcim vychovávateľom, ktorý prijíma výchovné opatrenia
3. Ak prijaté výchovné opatrenia nemajú na dieťa očakávaný vplyv, dieťa nespolupracuje, opakovane porušuje tie isté pravidlá sprevádzajúci vychovávateľ prekonzultuje ďalší postup s koordinátorom samostatne usporiadanej skupiny, ktorý o opakovaných porušeníach pravidiel informuje členov odborného tímu. Členovia odborného tímu zvolajú operatívnu poradu za prítomnosti dieťaťa, sprevádzajúceho vychovávateľa, členov odborného tímu a riaditeľa centra. Na operatívnej porade sa prijme výchovné opatrenie, ktoré je zapracované do Plánu výchovnej práce s dieťaťom a v dohodnutom čase je vyhodnotené.

Obdobne sa postupuje aj v prípade umiestneného dieťaťa v profesionálnej náhradnej rodiny. Dieťa má právo vyjadriť sa k hodnoteniu správania sa a navrhnúť si sankciu.

Závažné výchovné ťažkosti sú:

- útek dieťaťa
- fyzické napadnutie iného dieťaťa, alebo vychovávateľa
- vyhrážanie sa, ohováranie, šikanovanie
- drobná krádež na SUS/PNR, závažné klamstvo
- konzumácia omamných a psychotropných látok, alkoholu
- fajčenie v priestoroch centra
- sebapoškodzovanie

- úmyselné poškodzovanie majetku samostatne usporiadanej skupiny a centra
- vymieňanie šatstva a obuvi za účelom získania finančných prostriedkov
- sexuálne obťažovanie

Postup riešenia závažných výchovných ťažkostí:

1. Ak dieťa závažným spôsobom poruší Vnútorň poriadok, pravidiel skupiny službukonajúci vychovávateľ urobí interný záznam o priebehu udalosti, bezodkladne informuje riaditeľa centra, koordinátora samostatne usporiadanej skupiny a členov odborného tímu
2. V čo najkratšom možnom čase je realizované stretnutie riaditeľa centra s dieťaťom, s vychovávateľom, ktorý bol v službe pri závažnom priestupku dieťaťa, so sprevádzajúcim vychovávateľom, s koordinátorom samostatne usporiadanej skupiny a s členom odborného tímu. Na stretnutí sa dôsledne zosumarizujú informácie týkajúce sa priestupku, vezmú do úvahy vysvetlenie dieťaťa, dohodne sa o ďalšom postupe a stanoví sa výchovné opatrenie, príp. trestné oznámenie. Dodržiavanie prijatého výchovného opatrenia sa priebežne monitoruje, zapisuje a vyhodnotí sa v určenom termíne. Počas trvania výchovného opatrenia pracuje s dieťaťom intenzívnejšie sprevádzajúci vychovávateľ a psychológ.
3. Ak dieťa opakovane a úmyselne porušuje, nedodržiava prijaté výchovné opatrenie a pravidlá samostatne usporiadanej skupiny alebo profesionálnej náhradnej rodiny, zvažuje sa premiestnenie do príslušného typu zariadenia. K premiestneniu dieťaťa sa vyjadrujú všetci vychovatelia, riaditeľ a členovia odborného tímu na skupinovej porade, svoje návrhy zdôvodnia a písomne zaznamenajú. Stanovisko k premiestneniu vydáva aj špecialista (pedopsychiater, klinický psychológ) v prípade, ak je dieťa vedené v jeho starostlivosti. Následne pracujú s dieťaťom podľa jeho odporúčaní.

Všetky výchovné ťažkosti a priestupky sa priebežne písomne zaznamenáva sprevádzajúci vychovávateľ, vyhodnotí ich a zapracuje do Plánu výchovnej práce a sú súčasťou Individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa. Sociálny pracovník o výchovných ťažkostiach a opakovaných priestupkoch dieťaťa informuje telefonicky a písomne príslušný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny.

Mimoriadne závažné výchovné ťažkosti sú:

- trestný čin

Postup riešenia mimoriadne závažných výchovných ťažkostí:

1. Poverený vychovávateľ udalosť podrobne zosumarizuje, informácie týkajúce sa mimoriadne závažného priestupku písomne zaznamená a udalosť bezodkladne oznámi riaditeľovi centra a sociálnemu pracovníkovi, ktorý túto udalosť telefonicky a písomne oznámi príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Nasleduje podanie trestného oznámenia a návrh na zmenu zariadenia.

Výchovné prostriedky za menej závažné, závažné a mimoriadne závažné výchovné ťažkosti

- ústne napomenutie pri osobnom pohovore
- ústne napomenutie na samostatne usporiadanej skupine
- ústne napomenutie riaditeľom centra
- skrátenie, resp. zrušenie individuálnej vychádzky
- pridelenie služieb nad rámec
- skoršia večierka
- odobratie výhody používať elektroniku a prístup na internet
- obmedzenie účasti na spoločenských akciách centra
- zadržanie, krátenie alebo odobratie vreckového a uloženie na vkladnú knižku, príp. osobný účet dieťaťa
- preradenie do iného zariadenia

Dieťaťu vychovávateľ vopred primerane vysvetlí s prihliadnutím na rozumové a vekové schopnosti dieťaťa potrebu dodržiavania pravidiel a oboznámi ho s možnými dôsledkami pri porušení pravidiel.

Ak dieťa so sankciou nesúhlasí, vychovávateľ mu vysvetlí, že sankcia je prirodzeným dôsledkom jeho konania, porušenia pravidiel, limitov, pričom dieťa má právo vyjadriť sa k hodnoteniu správania sa a navrhnúť si sankciu.

Spôsob poskytovania vreckového

O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa o čom je vedený záznam vo Výchovnom pláne dieťaťa. Dieťaťu je poskytnutá pomoc zo strany profesionálneho náhradného rodiča a vychovávateľa s prihliadaním na vek a rozumovú vyspelosť. Výška vreckového sa odvíja od veku dieťaťa a aktuálnej výšky životného minima. Ak je to vhodné alebo účelné, vreckové možno poskytnúť dieťaťu vo viacerých splátkach v mesiaci alebo so súhlasom dieťaťa možno vreckové alebo jeho časť uschovať na určitý čas. Z dôvodov hodných osobitného zreteľa, najmä z dôvodu výchovného pôsobenia, možno dieťaťu poskytnúť vreckové aj v sume nižšej, ako je ustanovená suma vreckového na základe rozhodnutia odborného tímu. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume, alebo sa suma zodpovedajúca tomuto rozdielu uloží na osobný účet dieťaťa.

Rozpis vreckového pre deti a mladých dospelých vypracúva a predkladá účtovníčke centra sociálny pracovník. Účtovníčka centra na základe rozpisu vreckového vydá hotovosť podľa umiestnenia detí a mladých dospelých do 5. dňa v mesiaci pomocnému vychovávateľovi s ekonomickou agendou v plnej výške. Pomocný vychovávateľ s ekonomickou agendou vydá vreckové vychovávateľom, ktorí majú dieťa a mladého dospelého v individuálnej starostlivosti. Prevzatie potvrdí podpisom vychovávateľ a dieťa na tlačive. Mladým dospelým je možné prevedenie vreckového na osobný, resp. študentský účet. V prípade, ak sa dieťa nachádza dlhodobo mimo centra, tak sa vreckové zasiela poštovou poukážkou na adresu príslušného zariadenia. V prípade dieťaťa a mladého dospelého umiestneného

v profesionálnej náhradnej rodine je vreckové zasielané na účet profesionálneho náhradného rodiča, tlačivo evidencie vreckového obdrží profesionálny náhradný rodič za príslušný mesiac vopred. Vreckové vydáva profesionálny náhradný rodič dieťaťu, dieťa tlačivo pri prebratí vreckového následne podpíše. Vreckové sa nevydáva v prípade, že je dieťaťa na úteku v príslušnom mesiaci. Suma vreckového ustanovená na mesiac sa znižuje o pomernú sumu vreckového pripadajúcu na počet dní, počas ktorých sa dieťa zdržiavalo bez súhlasu mimo centra.

22. Postup v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre, vrátane postupu pri nedovolenom opustení centra dieťaťom, pri úraze dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, vážnych nezhodách medzi deťmi a deťmi a zamestnancami centra, plnoletými fyzickými osobami alebo medzi plnoletými fyzickými osobami a zamestnancami centra a opisu techník deeskalácie konfliktných situácií a agresívneho správania

V prípadoch rizikových situácií pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v centre na základe rozhodnutia súdu a dohody má centrum vypracovaný Bezpečnostný plán. Centrum stanovilo za rizikové situácie:

- **Agresivita, afekt, záchvat, zúrivosť a iné nepredvídané prejavy správania sa detí** – v prípade verbálnej alebo brachiálnej agresie dieťaťa alebo mladého dospelého, ktoré nedokáže vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič svojimi kapacitami zvládnuť, kontaktuje službukonajúci vychovávateľ záchranné zložky, pričom do času ich príchodu na miesto ochraňuje zdravie a život detí centra a seba samého. Pri zásahu záchranných zložiek sa vychovávateľ a profesionálny náhradný rodič riadi odporučeniami zásahovej jednotky a následne po zásahu informuje riaditeľku centra,
- **Nočné vniknutia cudzích, nepovolaných osôb do centra** – rušenie nočného kludu po 22:00 hod. – službukonajúci vychovávateľ upozorní osoby na nutnosť opustiť priestory centra, ak osoby na výzvu nereagujú vychovávateľ kontaktuje políciu,
- **Úteky dieťaťa z centra** – ak sa dieťa nevráti z vychádzky v dohodnutý čas, informuje sa vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič u detí, ktoré by mohli vedieť kde sa dieťa nachádza, s kým sa stretlo a pod. Následne nahlasuje vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič útek na políciu. O úteku dieťaťa vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič bezodkladne informuje riaditeľku centra,
- **Nepredvídané ochorenie, úraz – akútna hospitalizácia dieťaťa v noci** – službukonajúci vychovávateľ alebo PNR poskytne dieťaťu prvú pomoc a následne ak ide o závažné ochorenie alebo úraz volá RZP. O vzniknutej rizikovej situácii informuje koordinátora samostatne usporiadanej skupiny, ktorý zabezpečí náhradnú službu pri deťoch a informuje riaditeľku centra. V prípade úrazu službukonajúci vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič vyhotoví záznam o úraze,

- **Podozrenie z trestného činu** - sociálny pracovník, službukonajúci vychovávateľ má povinnosť nahlásiť podozrenie zo spáchania trestného činu príslušnému policajnému orgánu a následne upovedomiť o tomto skutku bezodkladne riaditeľku centra,
- **Nezhody medzi zamestnancami** – ak sa jedná o porušenie pracovnej disciplíny, riešenie problému má v kompetencii vedenie centra. Porušenie pracovnej disciplíny nahlasuje každý zamestnanec centra vedeniu centra,
- **Vážne nezhody medzi zamestnancom a dieťaťom** – ak dôjde k ujme na zdraví službukonajúci vychovávateľ/profesionálny náhradný rodič privolá hliadku PZ SR a RZP a následne koordinátora samostatne usporiadanej skupiny, ktorý určí zamestnanca do mimoriadnej služby. Koordinátor samostatne usporiadanej služby bezodkladne informuje o situácii riaditeľa centra. Drobné ublíženia na zdraví, nepravdivé obvinenia, schválnosti sú prejednávané na operatívnej porade za prítomnosti dieťaťa a zamestnanca, riaditeľa centra, člena odborného tímu a vychovávateľa/profesionálneho náhradného rodiča nasledujúci deň po nehode a táto skutočnosť je oznámená príslušnému útvaru Policajného zboru SR sociálnym pracovníkom centra
- **Vážne nezhody medzi dieťaťom a dieťaťom** - ak dôjde k ujme na zdraví službukonajúci vychovávateľ/profesionálny náhradný rodič privolá hliadku PZ SR a RZP a následne koordinátora samostatne usporiadanej skupiny, ktorý určí zamestnanca do mimoriadnej služby. Koordinátor samostatne usporiadanej služby bezodkladne informuje o situácii riaditeľa centra a člena odborného tímu
- **Nenastúpenie vychovávateľa do služby** – službukonajúci vychovávateľ upovedomí o vzniknutej rizikovej situácii koordinátora samostatne usporiadanej skupiny a koordinátorka samostatne usporiadanej skupiny určí zamestnanca, ktorý nastúpi do nepokrytej služby, o vzniknutej situácii informuje riaditeľku centra,
- **Podozrenie z užitia omamných a návykových látok dieťaťom a mladým dospelým** – po príchode dieťaťa na samostatne usporiadanú skupinu alebo do profesionálnej náhradnej rodiny pod vplyvom návykových látok podrobí vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič dieťa alebo mladého dospelého dychovej skúške, prípadne urobí test na zistenie prítomnosti návykovej látky, ak je test pozitívny v čo najkratšom čase vychovávateľ alebo profesionálny náhradný rodič zabezpečí dieťaťu návštevu lekára, kde sa dieťa podrobí odberu krvi, príp. moču
- **Havarijné situácie** – rizikové situácie súvisiace s plynom, elektrickou a vodou vychovávateľ bezodkladne nahlási koordinátorovi samostatne usporiadanej skupiny a pracovníkovi ekonomického úseku, ktorý poverí prevádzkového pracovníka odstránením tejto poruchy. Podľa uvedených situácií, ak ide o ohrozenie života poskytne službukonajúci vychovávateľ dieťaťu alebo mladému dospelému prvú pomoc, príp. zamedzí bezprostrednému ohrozeniu a bezodkladne zavolá na linku 112, prípadne podľa rizikovej situácie na t. č. 150, t. č. 155 alebo t. č. 158. Následne informuje o vzniknutej situácii riaditeľku centra.
  - **Deeskalácia** - konflikty, verbálne a fyzické ataky zo strany detí, majú rôzne prejavy a dôvody spočívajúce v aktuálnom zdravotnom stave alebo

momentálnom psychickom stave. Zamestnanci priameho kontaktu s dieťaťom si pravidelným vzdelávaním rozširujú a posilňujú svoje zručnosti v zvládaní krízových situácií, v praxi využívajú postupy a techniky **deeskalácie**, ktoré zmierňujú alebo eliminujú konflikt a agresiu. V záujme bezpečnosti všetkých zúčastnených strán sa kladie dôraz na poznanie dieťaťa a spôsob komunikácie. Zamestnanci priameho kontaktu sú podrobne oboznámení prostredníctvom sprevádzajúceho zamestnanca s anamnestickými informáciami o dieťati, aby bol zamestnanec schopný a pripravený predísť konfliktu u konkrétneho dieťaťa. Efektívnym spôsobom predchádzania konfliktu je vhodne zvolená forma komunikácie. Všeobecne pre deti platí, že je s nimi potrebné komunikovať primerane ich veku, viesť rozhovor jasne a zrozumiteľne. Otázky kladieme tak, aby dieťa vedelo povedať čo aktuálne prežíva. V komunikácii preferujeme „JA“ rozprávanie, napr.: „Počujem, podľa toho čo hovoríš, že si nahneváný“. Počas rozhovoru s dieťaťom sa udržiava kľudný tón hlasu, vyhýba sa slovným útokom a odpútava sa pozornosť, príp. sa ponúkne možnosť prejsť sa po dvore alebo zaboxovať si do boxovacieho vreca. Okrem verbálnej zložky komunikácie je potrebné dbať aj na neverbálnu zložku komunikácie, ktorá musí byť v súlade s verbálnou zložkou komunikácie. Dôležitý je postoj tela, mimika a gestikulácia. V prípade eskalácie konfliktu zo strany dieťaťa je nutné udržať si vzdialenosť čo najďalej a blízko pri dverách, aby bolo možné si čo najskôr privolať pomoc v prípade ak by došlo k fyzickému útoku zo strany dieťaťa, privoláva sa RZP a Polícia SR. Postoj voči dieťaťu je potrebné udržať v tvare pomysleného písmena L tak, aby bolo možné nenásilnou formou odvrátiť fyzický útok dieťaťa. Po upokojení konfliktnej situácie sa informuje riaditeľka a psychologička centra z cieľom poskytnutia krízovej intervencie dieťaťu a zamestnancovi. Po odznení agresívneho správania sa dieťaťa zamestnanec v ten deň spíše záznam o priebehu konfliktu.